

KpC / 15-0034

Aan mevrouw Dr. M. Bussemaker
Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Geachte mevrouw Bussemaker,

Amsterdam, 18 juni 2015

De verantwoordelijke wethouders van Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Maastricht, Groningen, Enschede en Arnhem zijn bezorgd over de meest recente ontwikkelingen met betrekking tot de implementatie van de nieuwe Wet Stelsel Openbare Bibliotheken (WSOB) die op 1 januari jl. van kracht is gegaan. De wet is bedoeld om onder gezamenlijke verantwoordelijkheid van Rijk, gemeenten en provincies "één netwerk van openbare bibliotheek voorzieningen" tot stand te brengen, maar dreigt bij de concrete uitvoering daarvan juist te leiden tot een scheiding der wegen in het landschap van openbare bibliotheken.

Ons belangrijkste punt van zorg betreft de uitleg van de wet die door de uitvoeringspartners lijkt te worden gegeven aan de bepalingen met betrekking tot de digitale bibliotheek en de toegang daartoe. De wet bepaalt dat de Koninklijke Bibliotheek (KB) verantwoordelijk is voor de instandhouding van de zogenaamde "digitale bibliotheek". Om dat mogelijk te maken hebben gemeenten ingestemd met een financiële uitname uit het gemeentefonds, die in het overgrote deel van de gevallen direct ten laste is gebracht van de gemeentelijke openbare bibliotheken. Inkoop van e-content en het onderhouden van een digitale infrastructuur kan nu eenmaal beter op landelijk niveau plaatsvinden, dan op lokaal niveau. Wij onderschrijven deze visie nog steeds van harte.

Tegelijkertijd zijn wij van mening dat de lokale Openbare Bibliotheken de eerst aangewezen netwerkpartner zijn om de inwoners van onze gemeenten toegang te geven tot alle bibliotheekvoorzieningen en hen daarvoor enthousiast te maken. De nieuwe wet bepaalt weliswaar dat er een "fysiek" en "digitaal" en een "gecombineerd" lidmaatschap moet zijn; de wet belemmert op geen enkele manier dat dit "digitale" lidmaatschap via de lokale Openbare Bibliotheek wordt aangeboden, terwijl dit wel de inzet van onze netwerkpartner KB lijkt te zijn. Wij vinden het wenselijk dat de dienstverlening bijeenblijft en de lokale Openbare Bibliotheken er niet alleen zijn voor een "fysiek" of "gecombineerd" lidmaatschap, maar ook de toegang vormen tot het "digital only" lidmaatschap. Dit kan zonder een fysieke vestiging te bezoeken.

Gemeentebesturen besteden veel geld aan de instandhouding van hun Openbare Bibliotheken en verwachten daarvan juist dat zij niet alleen als lees-, studie- en ontmoetingscentrum functioneren, maar vooral ook als informatiemakelaar voor al hun inwoners. Hun rol is bij uitstek om ook digitale lezers en informatiezoekers te bereiken, te stimuleren en te ondersteunen. Landelijke programma's voor leesbevordering, cultuureducatie, inburgering, taalvaardigheid, inburgering, kwetsbare ouderen etc. leunen op het netwerk van de lokale Openbare Bibliotheek. Dagelijks verkeer tussen fysieke en digitale faciliteiten is één van de sleutels om nog meer Nederlanders met deze publieke voorzieningen te bereiken. Het gratis jeugdlidmaatschap (fysiek, digitaal of gecombineerd) is het instrument bij uitstek om onze gezamenlijke beleidsdoelen te bereiken. Onze lokale bibliotheken kunnen de relaties met ouder-kindcentra, scholen en andere partners leggen; landelijke faciliteiten kunnen hen daarin ondersteunen. Zowel in het fysieke als in het digitale domein.

Om al deze redenen zijn wij van mening dat de landelijke digitale bibliotheek geen "concurrent" van onze lokale bibliotheekvoorzieningen zou moeten zijn, maar juist een ondersteunende faciliteit . Temeer daar de e-content die deze landelijke bibliotheek beheert, is gefinancierd uit gemeentelijke middelen en mediabudgetten van de lokale bibliotheken. Ons uitgangspunt voor het landelijke bibliotheeknetwerk is dat de landelijke en provinciale voorzieningen de "backoffice" en ondersteuning van het bibliotheeknetwerk voor hun rekening nemen en dat de lokale bibliotheekvoorzieningen, waaraan gemeenten op jaarbasis ongeveer € 450 miljoen besteden, het "single point of access" voor de gebruikers van de bibliotheekvoorzieningen in hun gemeenten zijn. Alleen zo kan, wat ons betreft, een vitaal bibliotheeknetwerk ontstaan dat de burgers een samenhangend pakket van informatiediensten verleent: "fysiek", "digitaal" of "gecombineerd".

In het licht van onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het netwerk van openbare bibliotheekvoorzieningen overleggen wij graag nader met u.

Hoogachtend,

Kajsa Ollongren
Wethouder Kunst en Cultuur Amsterdam

Mede namens de wethouders
Adriaan Visser, Cultuur (Rotterdam)
Joris Wijsmuller, Cultuur (Den Haag)
Jeroen Kreijkamp, Onderwijs (Utrecht)
Mieke Damsma, Cultuur (Maastricht)
Paul de Rook , Cultuur (Groningen)
Jeroen Hatendoer, Cultuur (Enschede)
Alex Mink, Onderwijs (Arnhem)